

คำวินิจฉัยของ นายอรรถ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๑/๒๕๕๖

วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคเกษตรกร

ข้อเท็จจริงได้ความว่า คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้อนุมัติเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคแก่พรรคเกษตรกร ผู้ถูกร้อง ๒ ครั้ง คือ เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ ประจำปี ๒๕๕๔ เป็นเงินจำนวน ๑๕๘,๔๐๐ บาท และเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ ประจำปี ๒๕๕๕ เป็นเงินจำนวน ๑๕๘,๔๐๐ บาท ผู้ถูกร้องได้รับเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคแก่สาขาพรรคตามมติในจำนวน ๕ งวด ดังนี้

(๑) งวดที่ ๑ ถึงงวดที่ ๔ ประจำปี ๒๕๕๔ จำนวน ๑๕๘,๔๐๐ บาท โดยงวดที่ ๑ และงวดที่ ๒ ได้รับเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๔ งวดที่ ๓ ได้รับเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔ และงวดที่ ๔ ได้รับเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๔

(๒) งวดที่ ๑ ประจำปี ๒๕๕๕ จำนวน ๘๗,๒๐๐ บาท ได้รับเมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๕ ผู้ถูกร้องได้รับเงินจากคณะกรรมการกองทุนฯ ต้องส่งเงินให้สาขาพรรคภายในกำหนดคือ ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับการส่งเงินจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และรายงานการส่งเงินให้แก่สาขาพรรคให้นายทะเบียนพรรคการเมืองภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้ส่งเงินให้แก่สาขาพรรคการเมือง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่า ผู้ถูกร้องรายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนฯ และจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินในรอบปี ๒๕๕๔ ยื่นต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้องไม่เป็นไปตามความเป็นจริงตามที่กฎหมายกำหนดโดยรายงานฯ ไม่มีสาขาพรรคที่ขอรับการสนับสนุนเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค และผู้ถูกร้องยังไม่ดำเนินการส่งเงินให้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรวจสอบโดยสอบปากคำอดีตนายกพรรคและกรรมการสาขาพรรค ผู้ร้องเห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ คือ พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป มีเหตุให้ยุบพรรคเกษตรกรได้ ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้ มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาแล้ว สั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยและส่งสำเนาให้ผู้ถูกร้องชี้แจง ผู้ถูกร้องโดยนายจุฬามณี ธนสีลังกูร ยืนยันคำชี้แจงว่า ผู้ถูกร้องได้รับเงินสนับสนุนทั้งหมด ๕ โครงการ เป็นเงินจำนวน ๓๖๕,๔๐๐ บาท มิใช่ได้รับเงินแต่เพียงเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคตามที่ ผู้ร้องกล่าวอ้าง ผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี ๒๕๔๔ แล้ว พร้อมกับ ส่งเอกสารประกอบ ปราบกฏตามหนังสือคำสั่งของพรรคเกษตรกรเลขที่ พกษ ๒๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕

การจัดการบริหารการเงินของสาขาพรรคเป็นอำนาจหน้าที่ของพรรคการเมือง กรณีของผู้ถูกร้อง ได้ปฏิบัติตามข้อบังคับของพรรคที่ได้ออกระเบียบเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินของสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ซึ่งไม่มีกฎหมายห้ามมิให้พรรคการเมืองออกระเบียบในการบริหารจัดการ พรรคการเมืองได้ ระเบียบที่ผู้ถูกร้องออกเป็นการจัดระเบียบการเบิกจ่ายเงินของสาขาพรรค หากสาขา พรรคใดไม่เบิกเงินก็ยังคงมีอยู่ มิได้สูญหายไป สามารถที่จะนำเงินนี้ไปประโยชน์ในกิจกรรมของ พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง และสอดคล้องกับประกาศของผู้ร้องที่ให้นำเงินที่เหลือไปใช้จ่าย ในกิจกรรมของสาขาพรรคได้ ผู้ถูกร้องไม่เคยได้รับแจ้งจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อขอ ตรวจสอบสาขา การดำเนินการทางการเงินของผู้ถูกร้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับความผิดพลาดทางบัญชี ที่รายรับรายจ่ายไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๕๕ การใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ให้พรรคการเมือง ใช้จ่ายเป็นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของเงินที่ได้รับการสนับสนุนได้ และผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการ ดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ และได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ เรียบร้อยแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบสาขาพรรคโดยผลการ ผู้ถูกร้องไม่เคยได้รับแจ้ง จากคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบสาขาพรรค การกระทำดังกล่าวเป็นการล่วงละเมิดสิทธิ และเสรีภาพของพรรคการเมือง เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

ผู้ถูกร้องได้ดำเนินการตามความในมาตรา ๖๒ เรียบร้อยแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ ดังกล่าวข้างต้น จนเวลาล่วงเลยมา ๑ ปีแล้ว ถ้าจะอ้างเหตุนี้ผู้ร้องควรจะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่สิ้นเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ ตามเงื่อนไขเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้

ผู้ถูกร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ดังนี้

๑. เจตนารมณ์ของ “การให้เงินอุดหนุนหรือให้เงินสนับสนุนโดยรัฐ” แก่พรรคการเมืองตามความที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๒๘ และขอให้วินิจฉัยความหมายในการให้เงินแก่พรรคการเมืองตามมาตรา ๓๒๘ (๔) และ (๕) เป็นการให้อย่างไร รัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์อย่างไรเพื่อให้เป็นแนวทางถือปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๔ ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญตามที่ขอให้ศาลวินิจฉัยทุกมาตราหรือไม่ อย่างไร

๓. สาระสำคัญตามที่รัฐธรรมนูญต้องการ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่มีอยู่ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕๖ ถึงมาตรา ๖๔ ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเพียงใดและขัดต่อรัฐธรรมนูญมาตราใด

ผู้ร้องยื่นคำแก้คำชี้แจงแก้คำให้การของผู้ถูกร้องว่า ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า มีสิทธิที่จะออกประกาศหรือระเบียบต่างๆ เพื่อความสะดวกและมีประสิทธิภาพในการจัดการบริหารภายในของพรรคได้ แต่ทั้งนี้ การออกระเบียบต้องออกภายใต้บังคับของกฎหมายและว่าการใช้จ่ายเงินของผู้ถูกร้องก็สอดคล้องกับประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น เป็นคำชี้แจงที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง กล่าวคือ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายและค่าสาธารณูปโภค ให้แก่พรรคการเมือง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๑๗ ซึ่งกำหนดให้ “พรรคการเมืองใดที่ไม่ได้จ่ายเงินที่ได้รับการจัดสรร หรือเมื่อครบปีมีเงินเหลือจ่ายหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว ให้เงินที่เหลือตกเป็นของกองทุนวันแต่สาขาของพรรคการเมืองใดมีเงินเหลือจ่ายจากการใช้จ่ายตามข้อ ๕ (๒) สาขาพรรคการเมืองนั้นจะนำเงินที่เหลือจ่ายดังกล่าวไปใช้จ่ายในการดำเนินกิจการทางการเมือง เพื่อพัฒนาสาขาพรรคการเมืองได้” แต่กรณีของผู้ถูกร้องมีข้อเท็จจริงไม่เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง กล่าวคือเป็นเงินที่ผู้ถูกร้องมิได้ส่ง หรือส่งให้แก่สาขาพรรคเพียงบางส่วนไม่เต็มจำนวนที่สาขาพรรคจะต้องได้รับเงินสนับสนุน จึงไม่ใช่เงินเหลือจ่ายตามความหมายของข้อ ๑๗ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่พรรคการเมืองต้องส่งเงินให้สาขาพรรคเต็มตามจำนวนและหากสาขาพรรคใช้จ่ายไม่หมดภายในสิ้นปี จึงเป็นเงินเหลือจ่ายตามข้อ ๑๗ ที่สาขาพรรคจะนำเงินไปพัฒนาสาขาพรรคได้

การตรวจสอบของผู้ร้อง ได้ดำเนินการโดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่สาขาพรรคคนนั้นตั้งอยู่ดำเนินการสอบข้อเท็จจริง โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มิได้ดำเนินการโดยพลการอันเป็นการล่วงละเมิดสิทธิของพรรคเกษตรกรแต่อย่างใด

เกี่ยวกับสิทธิการใช้จ่ายเงินจากกองทุนฯ ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า มีอำนาจทำได้ ตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นั้น เห็นว่า ตามมาตรา ๕๕ ดังกล่าว เป็นบทบัญญัติที่กำหนดเกี่ยวกับเรื่องเงินที่ได้รับการสนับสนุนในส่วนของแผนงานและโครงการ แต่กรณีของผู้ถูกร้องเป็นเงินสนับสนุนในส่วนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค ซึ่งอยู่ในบทบัญญัติของมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ที่ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ได้ดำเนินการรายงานการใช้จ่ายเงินตามมาตรา ๖๒ เรียบร้อยแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่สิ้นเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ แต่ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องล่วงเลยเวลากว่า ๑ ปีแล้วนั้น กรณีนี้ผู้ร้องได้รับรายงานการใช้จ่ายตามมาตรา ๖๒ ในรอบปี ๒๕๔๔ ของผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๕ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนของการตรวจสอบเอกสาร และการสอบสวนข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกร้องเข้าข่ายกระทำการอันเป็นความผิดหรือไม่ และเมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับทราบรายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย และพบว่า ผู้ถูกร้องมีการใช้จ่ายเงินไม่ถูกต้อง ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ มีมติครั้งที่ ๖/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๕ และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาและเห็นชอบตามมติของที่ประชุมคณะกรรมการกิจการฯ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ว่าผู้ถูกร้องมีความผิดดังนี้

(๑) ความผิดฐานจัดทำบัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับ และแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายรับ รวมทั้งการจัดทำบัญชีแยกประเภทไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง อันเป็นความผิดตามมาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ (๑) (๓) อันมีโทษตามมาตรา ๘๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๒) ความผิดฐานใช้จ่ายเงินและจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามความเป็นจริงอันเป็นความผิดตามมาตรา ๖๒ และเป็นเหตุให้ยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๓) ความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน ตามมาตรา ๑๓๗ ประกอบกับความผิดฐานปลอมเอกสารสิทธิ และใช้เอกสารสิทธิปลอม ตามมาตรา ๒๖๕ และมาตรา ๒๖๘

ดังนั้น การที่ผู้ร้องได้รับรายงานการใช้จ่ายเงินตามมาตรา ๖๒ ในรอบปี ๒๕๔๔ ของผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๕ จึงมิได้หมายความว่าในวันที่ดังกล่าวจะถือเป็นวันที่ผู้ร้องได้ทราบเหตุแห่งการยุบพรรคแล้ว และให้ถือว่ากำหนดระยะเวลาที่ต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีการสั่ง

ยุบพรรคเริ่มนับตั้งแต่วันนั้นหาใช่ไม่ แต่เป็นเพียงการอยู่ในขั้นตอนการตรวจสอบเอกสาร และการสอบสวนข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกร้องเข้าข่ายกระทำการอันเป็นความผิดหรือไม่ เท่านั้น ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ การจะนับวันว่า เมื่อใดจะถือได้ว่า ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองต้องถือวันที่นายทะเบียนพิจารณาแล้วให้ความเห็นชอบ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอว่า มีเหตุแห่งการยุบพรรค และหากนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นชอบ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะจัดทำคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองต่อไป กรณีของผู้ถูกร้องนายทะเบียนพรรคการเมืองได้เห็นชอบตามมติที่ประชุมคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ และผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคเกษตรกรเมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ จึงเป็นการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน ตามมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว

พิจารณาแล้ว เห็นว่า พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนฯ จะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ กรณีตามคำร้องพรรคเกษตรกรได้รับเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสาธารณูปโภค และด้านอื่นๆ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวน ๑๕๘,๔๐๐ บาท งวดที่ ๑ และงวดที่ ๒ จากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไป เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๔ งวดที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔ และงวดที่ ๔ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ แล้ว จากการตรวจสอบของผู้ร้องปรากฏว่า รายงานการจ่ายเงินในรอบปี ๒๕๕๔ ของผู้ร้องลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕ ผู้ถูกร้องรายงานฯ สาขาพรรคลำดับที่ ๑ ถึงลำดับที่ ๒๒ ได้รับการสนับสนุนตั้งแต่เดือนมกราคมถึงธันวาคม ๒๕๕๔ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น จำนวน ๑๕๘,๔๐๐ บาท แต่ไม่มีในรายงานฯ มีสาขาที่ขอรับการสนับสนุน และพรรคไม่ได้ส่งเงินให้ และเมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรวจสอบสาขาพรรคผู้ถูกร้องก็พบว่า สาขาพรรคไม่ได้รับเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค งวดที่ ๑ ถึงงวดที่ ๔ ของปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวน ๑๒ สาขา และสาขาพรรคที่ได้รับเงินเพียงบางส่วน จำนวน ๓๐ สาขา และยังพบอีกว่ามีการปลอมใบสำคัญรับเงินของกรรมการสาขาพรรคว่าได้รับเงินแล้ว โดยที่กรรมการสาขาพรรคไม่ได้ลงลายมือชื่อในใบสำคัญรับเงิน

ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า เป็นเรื่องของรายรับรายจ่ายไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง เป็นความผิดทางบัญชีและความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ นั้น เห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวอยู่ในส่วนที่ ๒ ว่าด้วยการเงินของพรรคการเมือง ให้มีคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองตลอดจนจัดให้มีการทำบัญชีตามมาตรา ๓๘ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง เป็นเรื่องที่กำหนดความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับบัญชีของพรรคการเมืองและบัญชีของสาขาพรรคการเมือง ไม่ใช่เป็นเรื่องการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองที่ต้องยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๖๒ อย่างไรก็ดี เท่ากับเป็นการยอมรับอยู่ในตัวว่า ผู้ถูกร้องได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคไม่ตรงกับความเป็นจริง ตามมาตรา ๖๒ อยู่ด้วย กรณีมีเหตุให้ยุบพรรคเกษตรกรได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ได้ ศาลรัฐธรรมนูญชอบที่จะสั่งให้ยุบพรรคเกษตรกรได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ข้อที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕๕ พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนฯ มีสิทธิใช้จ่ายเงินได้เป็นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของเงินที่ได้รับ การใช้จ่ายเงินของผู้ถูกร้องชอบด้วยกฎหมายนั้น เห็นว่าตามมาตรา ๕๕ ดังกล่าว เป็นบทบัญญัติที่กำหนดเกี่ยวกับเรื่องเงินที่ได้รับการสนับสนุนในส่วนของแผนงานและโครงการ แต่กรณีของผู้ถูกร้องเป็นเงินสนับสนุนในส่วนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค ซึ่งอยู่ในบทบัญญัติของมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบสาขาพรรคโดยพลการ ผู้ถูกร้องไม่เคยได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบสาขาพรรค การกระทำดังกล่าวเป็นการล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของพรรคการเมือง เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบนั้น เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖ และมาตรา ๗ บัญญัติให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจควบคุม ตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมืองและในการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนตามกฎหมายนี้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจงหรือส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาหรือตรวจสอบได้ ไม่ได้กำหนดวิธีการในการตรวจสอบว่าจะต้องแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบก่อนทำการตรวจสอบ ผู้ร้องจึงอาจตรวจสอบสาขาพรรคได้โดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบก่อน การตรวจสอบสาขาพรรคของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งชอบด้วยกฎหมายแล้ว ผู้ถูกร้องอ้างเป็นข้อสุดท้ายว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเกินกำหนดเวลา ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง นั้น เห็นว่า การนับวันที่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้น ถือเอาวันที่ความปรากฏต่อ

นายทะเบียนพรรคการเมือง ขอให้จริงใจได้ความว่าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอความเห็น
ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองและนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖
ถือว่า ความได้ปรากฏต่อนายทะเบียนในวันดังกล่าว นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ
ในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ จึงอยู่ภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง แล้ว
อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงสั่งให้ยุบพรรคเกษตรกร

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ